

ПРАВДИВІСТЬ У МИСТЕЦТВІ ЯК ПРОФЕСІЙНА ХАРАКТЕРИСТИКА МАЙБУТНІХ ДИЗАЙНЕРІВ

Рябченко О. М., викладач

*Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія,
вул. Наукове містечко, 59, м. Запоріжжя, Україна*

matros6410@gmail.com

У статті обґрунтовано значущість художньої правди у творчому процесі художників та дизайнерів. Висвітлено особливості творчого процесу фахівців дизайну, які полягають в прагненні втілити правдиву реальність у своїх проектах. Розкрито застосування в навчальному процесі принципу точності щодо постановки задачі, послідовність творчого процесу. Показано усвідомлення доцільності художньої правди, а також удосконалення художньої форми, що забезпечує актуальність та життєздатність художнього твору.

Ключові слова: художня правда, мистецтво, творчий процес, духовність.

THE DESIRE FOR TRUTH IN ART AS AN IMPORTANT COMPETENCE IN THE PROCESS OF FUTURE DESIGNERS TRAINING

Ryabchenko O. M., Lecturer

*Khortytsia National Academy,
Naukove mistechko str., 59, Zaporizhzhia, Ukraine*

matros6410@gmail.com

The actuality of the problem is compounded by the peculiarity of the creative process of designers, which is striving to realize the true reality in their projects. Applying in the educational process, the principle of accuracy in the formulation of the task, the sequence of the creative process, awareness of the expediency of artistic truth, and the improvement of the artistic form ensures the relevance and viability of the work of art. The purpose of the article is to substantiate the significance of artistic truth in the creative process of artists and designers. If art becomes devoid of artistic truth, spirituality, it is struggling with itself, a struggle in which there is no winner. Such a phenomenon shows indifference, weakness, false approach to the creative process. The true art is intended to inspire a person to co-authorship in the eternal, great creative process, which is life. An important and compulsory condition in art is, in fact, a personal vision of the artist surrounding us. With such a vision, the author of the artistic work needs to share their own experiences with others. One can confidently state that art has the power to form a creative, holistic personality, which in turn can create true, living, spiritual works for the upbringing of future generations of true artists. Of course, we are witnessing the fact that everything tends to change in life, and in art there is a transformation of the structure of the creative process through the demands of the present. There are new genres, existing ones are being improved, modern requirements appear, but the steadfast method is the artistic truth. The presence of artistic truth in creative ideas is not only necessary, it is the key to successful completion of the plan.

During the study, the educational process itself has the greatest value, which is an easy way to achieve the result.

Key words: artistic truth, art, creative process, spirituality.

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями.

Мистецтво завжди існувало та продовжує існувати невід'ємно від життя. Творча діяльність є необхідною складовою в розвитку людства. Саме можливість займатися творчістю є відмінною рисою людини. Тема художньої правди в мистецтві не втрачала актуальності в усіх історичних епохах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких започатковано вирішення цієї проблеми й на які спирається автор.

Художня правда була і є важливою темою дослідження мистецтвознавців у всі часи (Гете Й. В., Нарбут Г. І., Фаворський В. А.). Неможливо уявити собі креативну особистість, яка зневажає основний метод мистецтва – художню правдивість або художню точність. Актуальність проблеми посилюється особливістю творчого процесу фахівців дизайну, яка полягає в прагненні втілити правдиву реальність у своїх проектах. Така проектна робота стає конкурентоспроможною, життєздатною, зрозумілою.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, яким присвячена стаття. Формулювання цілей статті (постановка завдання).

Мета статті – обґрунтувати значущість художньої правди у творчому процесі художників та дизайнерів. Мистецтво допомагає людині реалізувати себе найперше як духовну особистість. Тому в мистецтві є можливість послідовно, методично, найбільш повно розкрити творчий потенціал людини, її можливості, її духовність. Творчий процес – це результат правдивого бачення та глибокого аналізу реальності буття, осмислення цієї реальності як великого творчого задуму та усвідомлення причетності до цього процесу. Духовність – це насамперед небайдужість, яка і є відмінною рисою митця, бачення якого спрямовується на художню правду. Варто зазначити, що великі твори мистецтва не є ілюзією правди, вони реально існуючі, живі, правдиві світи, створені на основі художньої правди. Якщо мистецтво позбавляють художньої правди, духовності, воно переживає боротьбу в самому собі, боротьбу, у якій немає переможця. Таке явище свідчить про байдужість, слабкість, хибний підхід до творчого процесу.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів.

Справжнє мистецтво покликане надихати людину на співавторство у вічному, великому творчому процесі, яким є життя. Важко уявити собі більш невичерпного джерела натхнення для правдивого митця, ніж саме життя, яке вміщує в собі всі питання та відповіді, усі шляхи та перемоги, протиріччя та досконалість, можливість безкінечного пошуку.

Найголовнішим принципом художньої творчості є відображення дійсності. І це не процес сліпого копіювання дійсності, або неконтрольований творчий процес, позбавлений конкретної мети, усвідомленої задачі, глибокого аналізу, ретельного відбору. Важливою та обов'язковою умовою в мистецтві є власне, особисте бачення митцем оточуючого нас буття. Маючи таке бачення, в автора художнього твору виникає потреба поділитися власними враженнями з іншими.

Доволі часто проблемною є ситуація непрофесійного підходу до постановки творчої задачі, що й свідчить про нерозуміння або нехтування художньою правдою в роботі над художнім твором. Існує дуже багато прикладів роздумів видатних митців над ефективністю саме першого етапу роботи з художнім твором, бо перший етап і є найважливішим у закладенні фундаменту для успішного завершення творчого процесу.

Доречно пригадати деякі з думок видатного графіка, ректора Української академії мистецтв, теоретика, художника минулого століття Георгія Нарбута, який досліджував вплив мистецтва на суспільство. Він уважав, що художня правда набагато глибша за звичайну правду через щирі цікавість до явищ, звичайних речей та особисте ставлення. Тобто митець обов'язково, безумовно, є особистістю з власним поглядом на речі, власною думкою, власним ставленням до ситуації, власними висновками. Авторська об'єктивність є головною складовою художньої правди, бо об'єктивність просто неможлива без глибокого дослідження об'єкта мистецтва. І навіть у випадку, коли вона (об'єктивність) суперечлива, вона є особистою художньою правдою [1, с. 12].

Не слід дивуватися тому, що великі художні твори (незалежно від жанру), переживаючи своїх авторів, залишаються актуальними та сучасними неймовірно довгий час, продовжуючи надихати нові покоління щирих митців на заглиблене дослідження, спробу зрозуміти та усвідомити глибину задуму. І причина тут в особистому, гострому, цікавому баченні нашого буття, яке, за великим рахунком, мало чим змінюється з часом, тому що саме художня правда здатна дати людині необхідну духовну поживу, втамовуючи духовну спрагу. Справжній художній твір, створений щирим автором, спрямовує глядача зазирнути собі в душу, побачити стан свого серця, зробити особисті висновки, переоцінити свій життєвий та творчий шлях. У цьому є цінність художньої правди.

Мистецтво завжди мало й має сильний вплив на суспільство. Творчому процесу обов'язково притаманне внутрішнє протиріччя під час глибокого аналізу теми, бо саме такий (глибокий) аналіз дозволяє знайти художньо правдиве рішення, об'єктивне з точки зору автора. Уникаючи непрофесіоналізму в мистецтві, важливим фактором досягнення художньої правди в мистецтві є усвідомлена поетапність творчого процесу. Саме тому послідовність у творчому процесі конче необхідна та важлива для досягнення високого результату. Отже, цілісний художній образ народжується в результаті точного поетапного проаналізованого творчого процесу.

Можна впевнено стверджувати, що мистецтво має силу для формування творчої, цілісної особистості, яка здатна своєю чергою створювати справжні, правдиві, живі, духовні твори для виховання наступних поколінь правдивих митців. Не можна зменшувати виховну роль мистецтва в розвитку суспільства, бо саме мистецтво формує духовну складову людини, яка здатна мислити, аналізувати, створювати, чинити добрі справи та любити. Стосовно особистого ставлення до творів мистецтва, варто виділити саме наявність такого особистого ставлення до побаченого або почутого, як розуміння творчого задуму, художньої форми та мети твору.

Зовсім непогано, коли ставлення, враження та висновки стосовно якогось художнього проекту різняться, іноді навіть викликають суперечки. Це свідчить про наявність головної складової цього проекту, а саме – художньої правди, яка по-різному впливає на людину, що має свою думку, своє особисте, незалежне ставлення, бачення художнього твору.

Звичайно, ми є свідками того, як і в житті усе має тенденцію змінюватись, так і в мистецтві спостерігається трансформація структури творчого процесу через вимоги сучасності. Виникають нові жанри, удосконалюються вже існуючі, з'являються сучасні вимоги, однак залишається головний, непохитний метод – художня правда. Цінність та актуальність сучасного мистецтва полягає в можливості самовираження через експериментально-новаторський характер нових жанрів, нових проявів творчої думки, прогресивних ідей та проектів. Мистецтво ніколи не змінює свої основні функції, такі як виховну, пізнавальну, естетичну, але сучасному мистецтву більше притаманна комунікативна функція.

Творчі та навчальні процеси не повинні ігнорувати вимоги сучасності стосовно пошуку нових форм самовираження, а навпаки, мають сприяти розвитку художнього бачення та умінню застосувати на практиці творчі ідеї. Важливу роль у творчому процесі відіграє зацікавленість автора, однак зацікавленість має бути в тому, щоб художній задум був утіленим якомога краще, зрозуміліше, доступніше. Тому до творчого процесу варто підходити творчо.

Наявність художньої правди в творчих задумах не просто необхідна, вона є запорукою успішного доведення задуму до завершення. Під час навчання найбільшу цінність має сам навчальний процес, який є непростим шляхом до результату. Розпочинаючи цей шлях, важливо насамперед бачити мету, бачити фініш, до якого, рухаючись, осмислюється творчий процес, що має бути запланованим та детально продуманим. Варто пам'ятати, що мистецтво має життєстверджуючий характер та спрямовано нести людям упевненість, радість, спокій, бажання удосконалюватись, навчатись, ділитись особистими досягненнями за допомогою творчих засобів, створювати щось нове.

Будь-який творчий проект є насамперед посиленням до людини, до її душі, якій дуже добре зрозумілі загальнолюдські бажання. Художня правда в творчій проекції якраз коректує людські бажання в площині духовного виховання особистості, її розвитку та навчання. Саме тому художник мусить досконало володіти творчим процесом, свідомо, послідовно, упевнено контролювати процес, відкидаючи непрофесійну випадковість. Неприпустимо розпочинати творчий процес, не уявляючи кінцевого результату.

Доцільність художньої правди дисциплінує творчий процес, навчає професійному підходу, перетворює практичну роботу на власний досвід, який і є запорукою успіху в реалізації творчої задачі. Комунікативна функція мистецтва передбачає простоту в реалізації ідеї, простоту та доступність, які є зрозумілими, узятими з життя. Творчий процес, принципи художньої правдивості та точності будуються на життєвому досвіді. Художник контролює всі процеси роботи завдяки точному відбору та глибокому аналізу, виводить на рівень художньої правди, реалізуючи задумане.

Автор художнього твору не має морального права забувати про відповідальність за свою роботу, пам'ятаючи, яку велику силу та вплив на людську особистість має мистецтво. Саме тому творча особистість мусить бути духовно здоровою та професійно досконалою. Головною умовою успішності в творчості є щира любов до художньої правди, без якої будь-який твір стає мертвим, нецікавим через внутрішню пустоту. Удосконалення своєї майстерності та духовного стану протягом усього творчого життя має бути головним бажанням художника.

Висновки з дослідження та перспективи подальших розвідок у цьому напрямі.

Високі вимоги під час навчання, цікаві, складні творчі завдання, глибокий аналіз та розуміння цих завдань, послідовність під час виконання творчого проекту повинні стати запорукою відповідального ставлення до навчального процесу. Завдяки сучасним вимогам творчий процес стає цікавішим через пошук нових, креативних рішень, однак і більш відповідальним за якість творів. Не варто забувати про духовний стан художника, його ставлення до художньої правди, бо це є джерелом для натхнення нових поколінь митців.

Отже, застосування в навчальному процесі підготовки фахівців дизайну та діячів мистецтва принципу точності в постановці завдань, послідовності робочого процесу, усвідомлення доцільності художньої правди, удосконалення художньої форми забезпечують актуальність та життєздатність художнього твору. Професійна майстерність високого рівня складається з умінь та знань, які здобуваються завдяки навчальному процесу, невідокремленому від життя. Уміння бачити життєву правду та аналізувати її є важливим фактором на шляху становлення творчої особистості, здатної створювати актуальні, художньо-правдиві твори, незалежно від жанру чи виду.

ЛІТЕРАТУРА

1. Дудник І. Від книжки до гривні. Український стиль Георгія Нарбута. URL: <http://www.istpravda.com.ua/articles/2011/08/26/53367/>.
2. Дудник І. Нарбут (5 майстрів українського шрифтового стилю). URL: http://cyreading.blogspot.com/2015/04/5_30.html.
3. Гончаренко М. Модерн в Україні. Василь Кричевський. *Освіта регіону*. URL: <http://social-science.com.ua/article/1391>.